

Навчально-виховний позакласний захід

Година спілкування для учнів 10,11 класів

(заняття за навчальним відеофільмом

«Теофіла Сільберрінг – щоб ця пам'ять не вмирала»)

Тема: «Історія Голокосту - через історію Теофіли Сільберрінг»

Мета: розвивати сприйняття учнями історії через особистісний вимір; показати життєвий шлях звичайної людини в історичному контексті; поглибити знання учнів про Голокост, його складову – гетто; продемонструвати спротив особистості в умовах постійної загрози життю, в умовах порушення прав людини; сприяти розумінню того, що протистояння насильству є результатом складних вольових зусиль; формувати усвідомлення етнічної ідентичності та багатоманітності; виховувати повагу до збереження людиною в будь-яких умовах власних ціннісних орієнтацій, сприяти усвідомленню загальнолюдських цінностей.

Епіграф: «Чи все це справді могло статися?»

Хід заняття

1. Вступне слово вчителя. Відеофільм «Теофіла Сільберрінг – щоб ця пам'ять не вмирала» – сучасний інформаційний засіб з тематики Другої світової війни та Голокосту. Це ресурс збереження індивідуальної та колективної пам'яті. Це унікальна історія про любов до рідної домівки і своєї родини. Про те, як обставини перетворюють життя на пекло, але людина чинить опір, захищається, бореться за свої мрії, прагнення й цінності.

Запитання. Що таке історична пам'ять? Хто є її носієм?

2. Обговорення:

- Про кого цей фільм?
- Хто така Теофіла Сільберрінг?
- Що вона згадує про своє дитинство?
- Яке польське місто було для Теофіли рідним?
- Яким було передвоєнне життя євреїв у Кракові?
- Що змінилося для єврейської громади у 1939 році? Чому?

3. Робота в групах. Групи одержують інформаційні картки, опрацьовують та відповідають на запитання.

1 група. Як нацисти порушували права єврейського населення Кракова? Чи підтверджують цю інформацію свідчення Теофіли?

Переслідування єврейського населення Кракова почалися незабаром після введення нацистських військ в місто 1 вересня 1939 в ході німецького вторгнення в Польщу. З вересня євреї були зобов'язані взяти участь у примусових трудових роботах. 17 вересня 1939, за німецьким наказом, у Кракові був створений «Єврейський комітет» з дванадцяти чоловік. Його головою був призначений доктор Марек Біберштейн, його заступником став Вільгельм Гольдблат. У листопаді 1939 всі євреї, починаючи з 12-річного віку, були зобов'язані носити розпізнавальні наруканні пов'язки з зіркою Давида. В 1939 нацисти влаштували в Кракові єврейський погром. Спеціально для цього за розпорядженням Гімлера з Стардома був перекинутий у Краков загін Einsatzgruppe. Есесівці пересувалися вулицями Казіміровки (Казімежа) від будинку до будинку, вриваючись в квартири, громлячи усе підряд, б'ючи і розстрілюючи мешканців Казіміровки. Дійшовши до синагоги на вул. Старої Божниці, вони стали зганяти євреїв у синагогу, після цього розкрили ковчег Заповіту і витягли з нього пергаментний сувій Тори. Кинувши на підлогу сувій, вони змусили євреїв оплювати свою святиню, після чого усіх розстріляли і спалили синагогу. Після цього було наказано закрити синагоги по всьому Кракову, нацистська влада забрала усі єврейські реліквії та цінності, заарештовували усі банківські рахунки євреїв, конфісковували рухоме і нерухоме майно, єврейські підприємства... У травні 1940 німецька окупаційна влада оголосила, що Краків стане «найчистішим» містом генерал-губернаторства. Був відданий наказ про обширну депортацію євреїв з Кракова. З 68-тисячного єврейського населення було дозволено залишитися тільки 15 тисячам робітникам і членам їх сімей. Усім іншим було наказано залишити місто і розселитися в приміській сільській місцевості [1].

2 група. Що було характерно для Краківського гетто? Які ознаки гетто назавжди запам'ятала Теофіла?

Єврейське гетто Кракова (Getto krakowskie) було одним з п'яти гетто, створених владою нацистської Німеччини в Генерал-губернаторстві під час німецької окупації Польщі в ході Другої світової війни. Гетто мало розділити «придатних до роботи» від тих, кого планували знищити. Перед війною у Кракові проживало 60-80 тисяч євреїв. Краківське гетто було створене на території міста 3 березня 1941 року. За цим наказом, усе єврейське населення Кракова і Казімежа мало переїхати в невеликий район Подгуже, огорожений стіною і відокремлений від основної частини міста повною Віслою. Територія гетто в ті часи була порівняно невеликою: вона включала в себе 15 вулиць, на яких було 320 будинків. Виселені з Подгужа польські родини знайшли притулок в колишніх єврейських поселеннях поза новоствореним гетто. Єврейське гетто відгородили бетонною стіною. В тих місцях, де не

було стіни, були дротяні огорожі. Усі вікна та двері, що виходили на «арійську» сторону, за наказом замурували цеглою. Стіни гетто склалися з панелей, що мали вигляд могильних плит, це виглядало як зловісна ознака. За часів війни на території створеного гетто розмістилося 15 тис. євреїв, які проживали у Кракові. Після 30 травня 1942 нацисти почали систематичні депортації євреїв з гетто в довколишні концентраційні табори, насамперед в Аушвіц. 13-14 березня 1943 нацисти під командою унтерштурмфюрера СС Амона Гета, коменданта трудового табору Плашув провели «остаточну ліквідацію гетто». 8 тисяч євреїв, які вважалися придатними до роботи, були перевезені в концтабір Плашув. 2 тисячі євреїв «непридатних до роботи» убили прямо на вулицях гетто [2].

3 група. Знайдіть в інформаційній картці та спогадах Теофіли докази того, що кожна людина робить свій вибір у житті.

Оскар Шиндлер – німецький промисловець, приїхав до Кракова вербувати робітників з гетто для свого заводу емальованого посуду. Він став свідком знущань над євреями і депортації мешканців гетто в концтабори. Шиндлер докладав неймовірних зусиль, щоб врятувати євреїв. Це відображено у книзі Томаса Кенеллі «Список Шиндлера» і однойменному фільмі Стівена Спілберга, знятому по цій книзі.

Незважаючи на зусилля Шиндлера, 300 його робітників були перевезені в Аушвіц, і лише його особисте втручання врятувало їх від загибелі. Оскар Шиндлер врятував від смерті в газових камерах більше людей, ніж будь-хто за всю історію війни. Він вивіз з Плашува 1100 в'язнів у побудований за його гроші табір у Брінлітці, чим врятував їх від знищення в Аушвіці. Ці тисяча сто в'язнів склали його знаменитий список [2].

4. Ділимося враженнями. Обговорюємо запитання:

- Що чуємо у словах героїні «Я залишилася в Аушвіці...»?
- Прокоментуйте думку Теофіли: «Я вижила, бо мала волю та інші допомагали мені».
- З якою метою Теофіла Сільберрінг розповіла свою історію?
- Що для вас означає словосполучення «особиста історія»?
- Яке символічне значення мають Порожні стільці, які зараз стоять на площі Герої гетто у Кракові?

5. Запам'ятаймо терміни:

Голокост - політика переслідувань і тотального знищення єврейського населення Європи нацистами під час Другої світової війни.

Гетто – це житлові зони на контрольованими нацистами і їх союзниками територіях, куди насильно переміщували євреїв.

Дискримінація - будь-яка відмінність, виключення, обмеження або перевага, що заперечує або зменшує рівне здійснення прав. Поняття охоплює виключення або обмеження можливостей для членів певної групи відносно можливостей інших груп.

Права людини – це природні можливості індивіда, що забезпечують його життя, людську гідність і свободу діяльності у всіх сферах суспільного життя.

Антисемітизм – одна з форм національної ворожнечі, об'єктом якої є євреї [3].

6. Рефлексія.

- Поясніть епіграф заняття.
- Навіщо ми подивилися й обговорили цей фільм?
- Які уроки Голокосту винесло людство?

7. Підсумок заняття.

Список використаних джерел

1. Краківське гетто
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5_%D0%B3%D0%B5%D1%82%D1%82%D0%BE
2. Краківське гетто
<https://www.polscha.travel/uk/viznachn%D1%96-pamiatki/tematichn%D1%96-shliakhi/krak%D1%96vske-getto>
3. Назустріч пам'яті: Навч.-метод. посіб. до фільму про Голокост в Україні «Назви своє ім'я» / Авт.-упоряд.: О.Войтенко, М.Тяглий. – К. : Полігр. фірма «Оранта», 2007. – 240 с.